

A szegedi járásban is készülődnek az októberi ünnepi hetekre

Szines ünnepségekkel teszik emlékeztető Balástyán a Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulóját

1944 októberében szabadtartották fel a nagy szovjet nép hősi szellemét hazánkban, Csongrád megyét a német és magyar Horthy-fasiszták bosszú elnyomása alól. A megye falvaiban azóta is mindig esztendőben megünnepeljük ezt a történelmi eseményt, amelyet nemcsak rá követ a Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulójának méltó megünneplése is.

Szovjet együttes magyar műsorral

Az ünnepi hetek egyik fénypontjának ígérkezik a hazánkban tartózkodó egyik szovjet katonai alakulat kulturális együttesének balástyai szereplése. Az együttes tagjai fiatal szovjet katonák, tiszték, tiszteljesek, akik a magyar nép iránt érzett őszinte tiszteletből rövid idő alatt megtanultak magyarul beszélni. Népszínműveket, jeleneteket, énekszámokat adnak elő magyar nyelven. A környéken már szerepelt korábban ez az együttes. Műsoruk a szórakozni, tanulni vágyó falusi fiatalok, parasztok óriási tetszését, elismerését váltotta ki.

Sokféle érdekesség közül említésre méltó az október 31-i zenei est, amelyen Gounod Faustját játsszák mikrobarázdás lemezekről, zeneműértő szakember magyarázó előadásával kísérve. November 3-án négy napos kiállítás nyílik a művelődési otthonban, amelyen szintén sok érdekességet láthatnak a vendégek. Az »Ismerd meg hazádat« képsorozattól a falu mezőgazdasági termelésének eredményeiig, s a kézimunka szakkör szép terítőig, sok minden lesz itt.

A balástyai ünnepi hetek koronája a november 7-i egész napos ünnepség lesz. A délelőtti ünnepi gyűlés után énekszámok, szavaltatok következnek, este pedig ismét a művelődési otthon színjátzó csoportja ad színvonalasnak ígérkező műsort. Utána olyan esemény következik, mely az itteni művelődési otthon életében hetenként kétszer is előfordul: hajnalig való vigasság, tánc.

Munkában a népművelési bizottságok

Az idén mindkét nagy évfordulóról ünnepi heteken emlékeznek meg a szegedi járás kulturális munkásai. A községi művelődési otthonok vezetőségei a szegedi járásban már jó előre elkészítették a most következő októberi ünnepi hetek műsorterveit. A községi népművelési bizottságok, a tanács és a párt-erveztetők vezetői, a nevelőtestületek tagjai megvitatták ezeket a terveket. Most van folyamatban járási, megyei összehasonlítás. A megyei tanács népművelési osztálya — mint értesültünk erről — a megye és külön a szegedi járás művelődési otthonainak gazdag műsortervét füzetekben adja ki még az ünnepi hetek kezdete előtt, hogy mindenki időben értesüljön a készülő kulturális eseményekről.

A minap ellátogattunk Balástyára, hogy a sok közül egynek, a balástyai művelődési otthonnak megtekinthesük ünnepi műsortervét. Miklós Sándor elvtárs, az otthon vezetője örömmel számolt be a falu készülő, emlékeztetői ígérkező kulturális rendezvényeiről.

Műsorok estek, előadások, beszélgetések

Az ünnepi hetek már október 6-án megkezdődnek Balástyán is. A megye nagy történelmi évfordulóját méltató nyitó beszéd után egész estét betöltő magyarnóta-est lesz a falu művelődési házában. Színpadra lép itt ez alkalommal a Szegedi Nemzeti Színház néhány ismert, kedvelt művésze is. A következő jelentős esemény lesz a kézimunka-szakkör esti foglalkozásainak ünnepélyes megnyitása. Ez a szakkör más években is működött már a faluban. Foglalkozásai lassanként hagyománnyá váltak.

Október 10-ére nagy műsoros estet terveznek. A falu nagyletszámú színjátzó csoportja ad elő több kisebb színművet, jeleneteket. Ezen az estén a készülődésekből ítéelve, szép sikerre számíthat a községi zenekar is. A műsortervekből nem hiányoznak a tudományos, gazdasági jellegű, a közegészségügyi fejlődését, a falu lakosságának általános műveltségét segítő irodalmi, s politikai tárgyú előadások sem. Rendeznek például a tudományos mező gazdasági termelési eredményeiről szóló előadássorozatot, a szakkörrel együtt, a terheség megszakításának káros következményeiről. Egy másik estén azokról a nagyszerű vívmányokról be-

Tömegszállásból család otthon

Új tervek születnek az átalakított újszegedi Ifjú Gárda Nevelőotthonban

A nyár folyamán átépítés, átszervezés zajlott le az újszegedi Ifjú Gárda Nevelőotthonban. S most érdemes megnéznünk, hogy milyen élet vár az ott lakó, hányatott sorsú fiatalokra. Az intézet igazgatója, Törköly Péter elvtárs elmondja, hogy a múlt társadalmának az államilag gondozott árvákkal szembeni helytelen magatartása sokakban még ma is él. Emiatt a nevelőotthonban élő fiatalok nagyrészt az elzárkózottságnak, a kisebbrendűségi érzésnek sok nyomma található meg. Az intézet pedagógusainak új tervei szerint olyan légkört szeretnének kialakítani, ami a gyerekekben eloszlatja ezt a kisebbségi érzést.

Egészséges, közösségi életet

Az átalakított új lakószobák nagyságánál is számításba vették ezt a szempontot. Tíz gyermek lakik egy-egy lakószobában, s egy-egy szoba az intézeti közösség alapja. Eddig 20-40 gyerek is lakott egy szobában, érthetetlenül rossz felszereléssel — 25 gyereknek volt két szekrénye —, ami oda vezetett, hogy a gyerekek nem tudtak vigyázni saját holmijukra, s azok sokszor elvesztek.

Bejárjuk az épületet, az udvart s a beszélgetésből gazdag pedagógiai tervek bontakoznak ki. A családok feladata ezután nemcsak az az, hogy jól-rosszul rendet tartsanak a lakószobákban, hanem törődjenek azzal is, hogyan dolgoznak a gyerekek az üzemben, hogyan tanulnak, milyen a viselkedésük, a magatartásuk, a külsejük? A szobaközösséget vezető családfelelősöknek

a serdülőkorban lévő gyermekek között az apa, vagy az anya segítő szerepét is vállalniuk kell, hogy az élet új, a kamazs fiú, kamazs lány számára mindig meglepetésszerű jelenségek között, a »fel-növés« sokszor viharos nehézségei között a gyermekeket átvezessék. Tömegszállásból otthonná kell válnia az Ifjú Gárda Otthonnak is. Otthonná, amely nemcsak kultúrát, tisztá higiénikus, a kényelmes életet biztosítja, hanem ami a jellemneveléssel is tördök.

Családtagként

Az eddigi szokás szerint a vásárolt ruhák nem kerültek a gyerekek személyi tulajdonába. Az iskola vezetősége most új módszert honosít meg. A szabályok szerint az otthonban lakó gyermek keresetének 30 százalékát az otthon pénztárába fizeti be hozzájárulásként, 30 százalékot pedig takarékbba tesz. Azt szeretnék elérni az iskola nevelői, hogy a zsebpénzből is, meg a takarékbba tett pénzből is azok a fiatalok akik becsülettel elvégzik munkájukat, s magatartásuk is tisztességes, zseborát, karórát, kerékpárt, fényképezőgépet vásárolhassanak maguknak, — egyéni hajlamaiknak megfelelően. Az intézeti keretből vásárolt ruhát is együtt veszik meg a gyerekek elzútan a nevelőtanárokkal, s a gyerek személyi tulajdonába adják. Ezzel a gyerekek érzik, hogy nem »eltartott«, hanem gyermek, aki-ről még a felnőttek gondoskodnak, de aki nem egy szám csupán a meghatározhatatlan jellegű intézeti közösségen belül — aki ma ilyen, holnap amolyan öltözetet kap a közös raktárból —, hanem egy közösségnek — mely otthon, család helyett családöt biztosít —, megbecsült tagja.

Az intézet vezetőségének terveiben nemcsak az épület átalakítása szerepel. Vadas-kertet létesítenek majd a fiatalok munkájával, ahol a sántányokat mesterséges kis-patakocskák szelik át, felettük a gyerekek által elkészített hidacsok, az óz házikók, a fák tövében valóságos kis üdülőtelepet fognak jelenteni az intézet fiataljainak. A felelősségre nevelést úgy oldják meg, hogy a gazdaságok termelvényeinek eladására a belvárosban pavilont létesítenek amit felnőttek vezetése mellett a gyerekek kezelnek.

Több támogatást „felülről“

Szeptemberben új, tartalmasabb élet indult az Ifjú Gárda Otthonban. A gyerekek, nevelők, az intézet dol-

Milyen lesz a budapesti Vigadó?

Mérnökeink tovább öregbítették a szegedi építészek jó hírét

A fővárosi Vigadó európai viszonylatban is számottevő épületének tervpályázatai fellett a napokban döntött a zsűri. Az eredményhirdetés nagy port kavart fel, amit a Népszabadság, a Rádió és a szakemberek élénk vitája is mutat.

Miről is van itt szó? A régi épületrész megoldása körül nincs vita. De az új homlokzati rész gondolata, amely modern stílusban készülne, sok ellenvéleménnyel áll szemben. A Népszabadság például a régi megoldást tartaná helyesnek.

Két stílus ellentéte

Beszélggettünk Borvendég és Ulrich szegedi mérnökökkel, akik a tervpályázaton szép sikert értek el: s mint arról csütörtöki számunkban hírt adtunk, a megosztott második díjat szerezték meg.

Véleményük szerint a modern építéset megköveteli, hogy az új részleg a XX. század stílusának feleljen meg. A jelenlegi építészeti

megoldások az öszinteséget tartják szem előtt. Azt kell mutatnunk kívülről is, ami belül van. Ha tehát a berendezés a legmodernebb technikával készül — s ez így lesz —, nem tehetjük, hogy a homlokzat XVIII. századi stílusban épüljön. Ez a kö-zönség becsapása lenne.

Ez tehát a szakemberek véleménye. Hozzá kell ten-nünk, hogy ennek ellenére a tervek biztosítanak a két épületrész megfelelő kapcsolatát.

90 millió forint...

Egyébként a terv jelentőségének megvilágítására nem árt néhány adatot ismertet-ni. A budapesti Vigadó újja-építése körülbelül 90 millió forintba fog kerülni. Ez a dolgok anyagi oldala. De van egy másik igen jelentős szempont is.

Zenekultúránk világviszonylatban is előkelő helyet foglal el. S bizony nincs megfelelő színház, hangversenyterem, amely megfelelné az igényeknek. Az új Vigadó ezt a problémát oldaná meg: egy 2300 személyes és egy 700 szemé-

lyes hangversenytermet terveztek az épületbe. Ez akusztikai, berendezési szempontokból a legmodernebb technikával készül majd el.

A következő öt éves tervben

A méretekre jellemző, hogy 120 tagú szimfonikus zenekar, 150 tagú énekkar és orgona megfelelő elhelyezése — 240 négyzetméter nagyságú dobogót építenek. A közönség forgalmának megfelelő lebonyolítására 30 lépcsőház szolgál majd.

A néhány számadat vilá-gossá teszi előttünk a Vigadó újjaépítésének méreteit. Ha ehhez hozzávesszük a műem-léki rész — amely elkészül-tekor a Habsburg-ellenesség mintegy köbefaragott jelképe volt — az eredetihez teljesen hű visszaállításának bonyo-lult munkáját, beláthatjuk, milyen jelentős alkotásról van szó.

Ennek megfelelően a to-vábbi tervezési munkálatok évekig eltartanak, s a Vigadó elkészültét a következő öt éves tervünk hozza meg.

Szegedi orvosanhallgatók — csehszlovák kórházi gyakorlaton

A Szegedi Orvosegyetem KISZ-szervezete kezdeményezésére a III. és IV. éves hallgatók egy csoportja, fő-ként KISZ-tagok, a szokásos kötelező nyári kórházi gyakorlatot Csehszlovákiában tölthették csereakció formájában. Csehszlovák hallgatók jöttek a szegedi klinikákra és mi, szegedi hallgatók a bratislavai klinikákon töltöt-tük a gyakorlatot. A KISZ-szervezet ezzel az úttal a tanu-lást és a tapasztalatszer-zést tette lehetővé számunk-ra külföldi tanulmányút for-májában.

Ezen egy hónap alatt megismertük a csehszlovákiai klinikai gyógyítást és párhuzamot vonhattunk a tanulmá-nyaink alatt tapasztalt szegedi klinikai gyógyítással. A klinikán nagyon szívesen fogadtak, mindent készségesen megmutattak és szakkérdésekben is útbaigazítottak bennünket. A napi gyakorlat után megmutatták a város műemlékeit, a rekonstrukció alatt álló várat, a szlovák nemzeti galériát, egyetemi épületeket, egyetemi könyv-tárat. Megmutatták a külön orvosegyetemi könyvtárat. E könyvtárba a kutató orvos-nak csak a kutatási témájá-nak címét kell beadnia és a reá vonatkozó összes külföldi irodalmat lefordítva kapja kézhez. Az egyetemi oktatás hasonló a miénkhez. Cseh-szlovák kollégáinknak két hét fűrdoorvosi gyakorlat is kö-telező.

Csehszlovák barátaink a Tátrába is elvittek bennün-keket. Felejthetetlen élmény volt számunkra e kirándulás. Gyönyörű tájakat, hegyeket, folyókat és várakat láttunk. Résznünk volt a cseh nem-zeti eledel, a »knédli« fo-gyasztásában is. E számunk-ra szokatlan ételnél jobban ízlett azonban valamennyi-ünknek, amikor magyaros ebéddel kedveskedtek.

Gigantikus méretű, 1900 személyes diákszállóban lak-tunk. Valamennyi szobában

rádió volt. Volt a szállóban televíziós készülék is. Min-dent összevetve, kellemes és hasznos gyakorlatban volt rés-zünk, amelyet a KISZ-szer-vezetnek köszönhetünk.

Nyirádi László, a IV. évfolyam KISZ-titkára.

A SZEGEDI TELI MEZŐ-GAZDASÁGI ISKOLÁBA

október 1-ig lehet még jelent-kezni. Az iskola 2 éves. A hallgatók az iskola sikeres elvégzése esetén aranykalá-szos gazdák lesznek.

Az oktatás teljesen díj-mentes, a távol lakók ked-vezményes áron bentlakást és teljes ellátást kaphatnak. Je-lentkezhetnek termelőszövet-kezeti, állami gazdasági és egyéni dolgozó fiatalok 15 éves kortól 26 éves korig. A jelentkezéseket az iskola igazgatóságához (Szeged, Vá-sárhelyi sugárút 2. szám) kell benyújtani. A jelentkezéshez a következő okmányokat kell csatolni: születési anyakönyvi kivonat; általános iskolai végzettséget igazoló bizonyít-vány; tanácsai igazolás arról, hogy mezőgazdaságban dolgo-zik; saját vagy szülői va-gyonhi helyzetéről kiállított bizonyítvány és orvosi bizo-nyítvány.

„Mintha lába kelne...“

Nagy költőnk, Arany Já-nos verssorát idéztük: de nem irodalmi jellegű témá-ról lesz szó. Sokkal pró-zaibbabb leszünk, és ki-mondjuk kereken — az építkezési anyagok felelő-ten kezeléséről szeretnénk beszélni.

Számtalan helyen látha-tunk a járdán téglá- és só-derkupacokat, mellyel a kutyá se törődik. Beszél-tünk egy emberrel, aki dísznólat épített, és bol-dogan újságolta, hogy semmibe se került neki, csak két fuvarba a sarok-ról. De — mondotta — ezt nemcsak én csinálom így.

Hát ez megnyugtató. Az állami vállalatok tehát így »finanszírozzák« a ma-gánosok kisebb építkezéseit. Azt azonban nem veszik figyelembe, hogy a nép-gazdaság tulajdonát pocé-kolják, és gondatlanságuk-kal nagy károkat okoznak, nem is beszélve arról, hogy az utca képét is kedvezőt-lenül befolyásolja a sok építvány.

Vége oda kellene hatni a vállalatok vezetőinek, hogy ez az áldatlan pocé-kolás megszűnjön.

Gondoljunk rájuk

Nem volt zsúfolt a villamos, amelyen utaztam, de mégis a lábamhoz ért valami — egy fehér bot. Mindig különös részvételt voltam a világtalanok iránt. A Hor-ty-időkből, amikor úton-útfélen, lépten-nyomon kol-dúsok szegődtek mellém, bármilyen sürgös volt az útam, világtalan sosem hagytam alamizsna nélkül. És úgy éreztem, keveset adtam, de bármennyit adtam vol-nam, részben sem tudtam volna pótolni azt, amit ők el-beszétek.

Ma a népi demokrácia féltő gondoskodása veszi őket körül, az intézetben otthonra találtak. Utitársamnak segítettem a leszállásnál, átkísértem az úttestem. Megtudtam, hogy a fasiszta háborúban lég-nyomás által vesztette el látását. Kérdésemre, hogy fel-tétlen el kellett-e jönnie az intézetből — hiszen ezer beszélőnek van kitéve —, így válaszolt: »O, hógyné, az útatszerbolta kell nemnem, holnap lesz a névnapom.« Milyen nap is lesz holnap? »Rozália«. Oly örömteli élet-kezdéssel mondtá, hogy elcsodálkoztam, és egy kicsit szűgyeltem magam. Ha csüggedünk az életben, gondol-junk néha rájuk. Biztosan új erőre kapunk... B. L.

Negyvenezer szavas szegedi szótár

Dr. Bálint Sándor egyetemi tanár harminc esztendei kutató és gyűjtő munkával 40 ezer szót tartalmazó, valamint ma-gyarozó szegedi szótárt állított össze. Művében több, mint öt-ezer szótát, közmondást jegyez le, amelyet csak Szeged környé-kén ismernek. Alkotásában — amely a szegedi népi műveltség lexikona — külön csoportosítja a földművelek, a paprikater-mesztők, a halászok, papucso-sok, a kések, s az egykori ti-szai hajósok által használt szavakat. Az összegyűjtött anyag történeti áttekintést nyújt arról

is, hogyan beszéltek a város lakói az elmúlt századokban. A munkások XVI. században használt kifejezéseit is tartal-mazza.

A szótár érdekessége, hogy bebizonyítja: a szegedi népi nyelvből sokat merített Tömör-kény, Móra, Juhász és a Szege-den járt, illetve élt több más író. Így került be irodalmi nyel-vünkbe, s lett országsszerte is-mertté sok szegedi szókifejezés.

Dr. Bálint Sándor szótárát az Akadémiai Kiadó az elkövetke-ző években folyamatosan több kötetben jelenteti meg.